

ס' קצב

סעיף א'

גמרא – "אמר רבא: תבעו להינשא והתפייסה, צריכה שתשב שבעה נקיים.

רבינא איעסק ליה לבריה בי רב חביבא. א"ל: סבר ליה מר למכתב כתובה ליום ארבעה. א"ל: אין. כי מטא לארבעה נטר עד ארבעה אחרינא. איעכב שבעה יומי בתר ההוא יומא. א"ל: מאי האי? א"ל: לא סבר לה מר להא דרבא, דאמר רבא: תבעו לינשא ונתפייסה צריכה לישב שבעה נקיים? א"ל: אימר דאמר רבא בגדולה דקחזיא דמא, אבל בקטנה דלא חזיא מי אמר? א"ל: בפרוש אמר רבא: ל"ש גדולה לא שנא קטנה. גדולה טעמא מאי משום דמחמדא, קטנה נמי מחמדא". (נדה סו.)

הש"י? – צריכה לשבת שמא מתוך החימוד ראתה דם.

השב"א – שבעה ימים נמנים ממחרת יום התביעה כדי שיהיו שבעה נקיים, ואפילו בדקה עצמה בשעת התביעה ומצאה שהיא טהורה, ג"כ צריכה לשמור שבעה נקיים, שמא מחמת החימוד ראתה טיפת דם כחרדל שגם עליה צריכה לשבת שבעה נקיים.

האם צריכה הפסק טהרה ובדיקה באותם ימים?

השב"א – אינה צריכה הפסק טהרה ולא בדיקה כלל, לא בתחילת ימי הספירה ולא בסוף אלא שכל שממתינה שבעה ימים אחר שתבעו להינשא היא מותרת וטהורה, ומספיק שחוששים שמא ראתה מיד ופסק הדם, אך לא אוסרים אותה כרואה ודאית (כי אחרת תצטרך הפסק טהרה), אלא אם לא הרגישה בדם, נחשב אצלה הדבר כשבעה נקיים.

הרשב"א הוכיח את שיטתו מסיפורו של רב חביבא שלא צווה לבדוק את בתו, כי בתו היתה קטנה. ודחה את הדעה (לקמן) שצריכה בדיקה כי רב חביבא לא הצריך זאת, ועוד, שאם צריכה בדיקה גם הפסק טהרה, כי חוששים שמא בודאי ראתה.

ראב"ד, רא"ש – אינה צריכה הפסק טהרה, אבל צריכה בדיקה תוך ז' הימים הללו **לכתחילה כל יום ובדיעבד פעם אחת (שלא עדיפה מרואה ודאית שמספיקה לה בדיקה אחת תוך ז' לקמן בס' קצו)**, כי חוששים כל יום שמא תראה, כי ככל שהיא קרובה יותר לחופה יותר לבה הומה ומשתאה וחוששים שמא מחמת החימוד תראה. ולכן הסביר הרא"ש, שחומרת ז' הנקיים כאן הינה ללא קשר לחומרת רבי זירא, שהרי רבא היה עוד לפני רבי זירא, אלא כוונת רבא שיהיו ז' נקיים בבדיקה.

והרא"ש דחה את הוכחת הרשב"א מסיפורו של רב חביבא, כי לפי זה לא צריך כלל הפסקה של ז' ימים כי בקטנה לא חוששים לחימוד וכך סבר רב חביבא. ולאחר ששמע שרבא אמר שאין הבדל בין גדולה לקטנה הפריש את בתו כל שבעה קודם החופה.

המב"ן – הסכים לראב"ד ולרא"ש שלא צריכה הפסק טהרה, אבל צריכה לכתחילה בדיקה אחת בלבד באותם ז' הימים (והם סברו שכל יום צריכה בדיקה).

הראב"ה – כתב שאם אומרת שברור לה וגם בדקה את עצמה ביום התביעה ולא ראתה כלל, נאמנת ואינה צריכה ז' נקיים ותיבעל לאלתר. **הבית יוסף דחה שיטה זו ע"פ כל הראשונים הנ"ל.**

ה"י – הביא שיטה שחייבת בהפסק טהרה ובבדיקה בימי הספירה כמו אשה שראתה דם.

מחבר

1. פסק כרבא וכרשב"א, שאם תבעו להינשא והתפייסה, צריכה לשבת ז' נקיים בין גדולה ובין קטנה ואפילו בדקה עצמה בשעת תביעה ומצאה שהיא טהורה צריכה לשבת ז' נקיים, שמא מחמת חימוד ראתה דם כחרדל. ומונה ז' ימים ממחרת יום התביעה.
 2. פסק כראב"ד והרא"ש שאינה צריכה הפסק טהרה, ואע"פ שלא בדקה ביום התביעה סופרת ממחרת ז' ימים, אבל צריכה בדיקה בתוך ז' הימים הללו.
- המ"א** – הדגיש שצריכה כל יום בדיקה לכתחילה, ובדיעבד מספיקה בדיקה אחת בלבד בתוך ז' הימים, כי לא ראתה.
- מהרש"ל, ב"ה, ש"י** – כיום נוהגים הפסק טהרה גם לבתולה ובדקים כל ז' הנקיים. **בדיעבד אפילו לא בדקה אלא פעם אחת בז' הימים מותרת כפי שכתב הרמ"א** (משא"כ ברואה ודאית ששם לא מהני בדיקה אחת אלא בדיעבד בדיקה ביום הראשון וביום השביעי).

תורת השלמים, סדרה טהרה – כל דין המחבר בדם חימוד עוסק בקטנה שלא ראתה דם מעולם או בגדולה בזמן שהיו נוהגות הבתולות לטבול ולהיטהר, אבל גדולה שכבר ראתה דמים קודם שתבעו ולא טבלה, לא מועילה בדיקה אחת אלא לכתחילה כל יום ובדיעבד ראשון ושביעי ודינה כאשה רגילה.

פתחי תשובה – אף זקנה ומסולקת דמים צריכה לשבת שבעה נקיים. ולומדים זאת מק"ו מקטנה.

פתחי תשובה

1. **שער אפרים** – אשה שהיתה זקוקה ליבום ולא רצה לחלוץ לה עד שהתפשרה איתו וחלץ לה ואח"כ רצתה להתחתן מיד עם אחר, לא יכולה לסמוך על ז' הנקיים ששמרה קודם וצריכה ז' נקיים חדשים, כי לא סמכה דעתה קודם שיחלוץ לה.
2. **בית שמואל** – הסתפק באשה שנהיתה שוטה ואחרות פקחות ספרו לה ז' נקיים ובדקו אותה ואח"כ החלימה אם רשאי להתחתן איתה על סמך אותם ז' נקיים ראשונים או שמא כשהחלימה נעשה החימוד מחדש. **והחת"ס פשט להקל ספק זה.**

3. **הת"ס** – אם לא ראתה את החתן מעולם קודם החתונה, מ"מ סומכת על ז' הנקיים ששמרה ולא אומרים שכשתראה אותו יעלה החימוד מחדש, והמחמיר תבוא עליו הברכה.

העק"א – אשה שצריכה ייבום וספרה כמה ימים קודם החליצה, לא עלו לה הימים וצריכה ספירה מחדש לאחר החליצה.

מקור הגזרה

מגיד משנה – הגזרה מדרבנן, ומן התורה מותרת, כי אפילו אם ראתה בלא הרגשה טהורה, וכ"ש כאן שלא מצאה אפילו כתם. ולכן ברור איך יהודה ותמר ורות ובוטז לא חששו לדם חימוד ושימשו מיד בלא ז' נקיים, כי עוד לא הגיעה גזרת רבא.

ט"ז – **הקשה על המ"מ**, שמי המציא חומר זה, אם זה רבא בעצמו, לא ברורה הגמרא ביבמות שרב אמר שיכולה להתחתן באותו יום שתובעים אותה להינשא, והקשתה הגמרא מגזרת רבא. ומה הקושיה, הרי רבא המציא את החומרה הזאת והוא היה אחרי רב? מצאנו בזה כמה תרוצים:

1. **תרוץ ראשון של הט"ז** – באותה שעה שגזרו על הכתמים אע"פ שלא הרגישה, גזרו גם על דם חימוד.
2. **תרוץ שני של הט"ז** – הגזרה קדומה מאוד, ומה שבועז בא על רות מיד באותו יום זה מפני שהוא כבר היה שם במטה ונחשב הדבר כמי שיש לו פת בסלו ולא היה חשש שמא תראה מחמת חימוד. **וכן הוכיח הדגול מרבבה. החוות דעת דחה תרוץ** זה כי אין סברה לחלק בין זמן המתנה ארוך לזמן המתנה קצר.
3. **חוות דעת** – אין חוששים לדם חימוד בביאה שאינה לשם נישואין.

סעיף ב'

השב"א, ה"ג – לא מדובר שתבעה להינשא לאחר י"ב חודש שזה רחוק מאוד, אלא מונים לה ז' נקיים בשעה שמכניס את צרכי החופה. משמע שלא צריכים שאותם הימים יהיו סמוך לחופה, ואף אחריהם לא צריכה בדיקה יותר.

השב"א, ה"ה, ה"ו, ה"ז, ה"ח, ה"ט, ה"י, ה"יא, ה"יב, ה"יג, ה"יד, ה"טו, ה"טז, ה"יז, ה"יח, ה"יט, ה"כ – שבעת הימים הנקיים הללו צריכים להיות סמוכים לבעילת מצוה. ואם טבלה אחר ז' הימים הנקיים הללו ואח"כ לא נבעלה, צריכה לבדוק בכל יום עד שתיבעל, כי חוששים שמא ראתה מחמת חימוד עד שתבעל. וכל זה לכתחילה, אבל בדיעבד בבדיקה אחת תוך ז' מספיק, כי לא מחמירים בדיעבד יותר מנדה ודאית.

הגה"מ בשם הג"א – הקל יותר מהדעות הנ"ל, שצריכה ז' נקיים רק כאשר קידש אותה ורוצה מיד לשאת אותה, אבל אם קידש קודם ולאחר הקידושין או ז' ימים תבעה להינשא, כיון שכבר מכירה אותו אין בה חימוד ומותרת להינשא מיד.

מחנה – פסק כרשב"א שמהרגע שסומכת בדעתה ומכנינה את עצמה לחופה סופרת ז' נקיים אע"פ שלא התקדשה.

ט"ז – לדעת הרשב"א אפילו בתוך ז' הנקיים לא צריכה לבדוק את עצמה, כ"ש אחריהם. והכוונה, שבשעה שמתחילה להכין את עצמה לחופה יש חימוד, וצריכה לישב שבעה נקיים ואח"כ אין יותר חימוד אע"פ שיש עוד זמן רב לחופה, והרי היא עכשיו כשאר נשים ואפילו בבדיקה אינה צריכה כלל. (הדרישה הבין בדעת הרשב"א, שצריך שבעה נקיים גם משעה שמתחילה להכין את צרכי החופה וגם ז' נקיים נוספים לפני החופה, אך השי"ך דחה את פרושו בדעת הרשב"א)

המ"א

1. כרוקח ומהר"ם, שאותם ז' נקיים צריכים להיות סמוך לבעילת המצווה ככל הניתן.
2. **ט"ז** – ומה שהצריך הרמ"א בבדיקה אח"כ (וכדלקמן) זה כרשב"ם וכרוקח שמחמירים יותר ועל פי דעתם מחמיר הרמ"א, כי יש חשש שמא תראה מחמת חימוד אף אחרי שטבלה קודם שתיבעל.
3. המנהג שהכלה טובלת לביל יום רביעי (שזה ליל החופה כי בזמן התלמוד היו מתחתנים ביום הרביעי) אע"פ שלא תיבעל עד מוצ"ש, אבל אין להרחיק את הטבילה יותר מזה.
4. **באר הגולה** – מדובר שהיתה נישאת ביום רביעי ולא היה בועל עד מוצ"ש. **ובשל"ה כתב** שזה מנהג רע כי מחבק ומנשק ואוי לעינים שכך רואות. **ובמעיל צדקה כתב** שלא להוכיח על זה כי מוטב יהיו שוגגים ולא מזידיים.
5. **סדרי טהרה** – ודאי שלא מדובר במנהג זה, אלא שהיו נוהגים לכנוס בערב שבת משום תקנת עניים והקדימו לטבול ביום ד' זכר למנהג התלמודים שבתולה נישאת ליום הרביעי והמתינו לבעול במוצ"ש, כי נהגו להחמיר שלא לבעול בתחילה בשבת אע"פ שמן הדין מותר.
6. אם לא תיבעל במוצ"ש צריכה לבדוק את עצמה בכל יום עד בעילת המצוה (ע"פ שיטתו כמהר"ם ולא כרשב"א).
7. כל זה לכתחילה, אבל בדיעבד אין להחמיר אם בדקה רק פעם אחת בתוך ז' הימים (רוקח ומהר"ם).
8. כשערי דורא, שכל חתן ישאל את הכלה קודם שיגע בה אם שמרה ז' נקיים.
9. **ש"ג** – כיום השושבינים מודיעים לו אם היא טמאה.

סעיף ג'

מהר"ם – מהר"ם דקדק בסיפור של רבינא ורב חביבא שאם דחו את הנישואין מאיזושהי סיבה, אע"פ שישבה כבר ז' נקיים, צריכה לחזור ולישב ז' נקיים אחרים כשתהיה דעתם לעשות את הנישואין.

מהר"ם – **הביא דעת מתירי**ם שאם נדחו הנישואין יום או יומיים לא צריכה ספירה ובדיקה מחדש. **והכריע המהר"ק כאוסרים** ומצריכים לספור מחדש אע"פ שבדקה עצמה תמיד, כי חוששים לחימוד בכל שעה ושעה, ולכן חוששים שמא ראתה עכשיו אחרי שסיימה לספור.

מחנה – פסק כמרדכי, שאם דחו את הנישואין מסיבה כלשהי אע"פ שישבה שבעה נקיים (ואפילו טבלה) צריכה לחזור ולישב ז' נקיים ולטבול כשיתפשרו לעשות את החופה.

המ"א – כמהרי"ק שאע"פ שבדקה עצמה תמיד בימי המתנה, לא מהני וצריכה לשמור שוב ז' נקיים.

ג"ת – מדובר שדחו את הנישואין לגמרי (כגון שאבי החתן ואבי הכלה לא מסתדרים או מחמת הנדוניה וכד') ולא הסכימו באותה שעה על תאריך אחר, אלא קבעו שכשיפגשו ידברו על זה, ואז לא סומכת דעתה להיזהר בבדיקה ולכן שומרת שוב ז' נקיים, אבל אם באותו מעמד כשעסוקים באותו ענין קבעו מיד זמן חדש, א"צ לחזור ולספור ז' נקיים ואם בדקה עצמה באותה שעה ומצאה שהיא טהורה, היא טהורה. וכ"פ הט"ז והש"ך.

ויתרה מכך כתב הב"ח, שאפילו אם בזמן הויכוח לא קבעו תאריך חדש אבל קבעו תאריך חדש באותו יום (בין בדיקת שחרית לבדיקת בין הערבים), כיון שהבדיקות היו בשעה שסומכת דעתה על כך, א"צ לחזור ולמנות ז' נקיים, ומחמירים רק כאשר נדחה קביעת התאריך לפחות ביום או יומיים. וכתב על כך החוות דעת, שודאי שקבעו את החתונה לזמן קרוב שההכנות שעשו מתאימות גם לזמן החדש, אבל אם צריך להכין הכל מחדש סופרת שוב ז' נקיים כשמתחילים להכין מחדש את החתונה.

ט"ז – הקל יותר מהב"ח, שגם אם באותו מעמד לא קבעו ממש תאריך אחר, אבל הכלה עדין סומכת בדעתה שתהיה החתונה תוך יום או יומיים, כי הסכסוך הוא משוה קל שייפתר אין דבר זה נקרא דחית נישואין ואין כאן חימוד חדש, ולכן לא צריכה לשמור שוב שבעה נקיים. ועובדה שלפעמים קורה שנדחת החתונה בכמה שעות עד שנעשה שלום ביניהם וודאי שלא יושבת אז שוב ז' נקיים, ולכן אין הבדל אם הדחיה היא באותו יום או למחר או מחרתיים. ורק אם הסכימו שלא תהיה חתונה כלל ולא הגבילו שום יום, אז אם לאחר יום או יומיים יתפשרו צריכה ז' נקיים מחדש.

לבנוש (עטרת זהב) – חלק והחמיר בזה שתמיד צריכה לשמור שוב ז' נקיים אפילו דחו ליום או יומיים כי הסיחה דעתה מהזמן הראשון וחזור החימוד ומתעורר פעם שניה. אמנם, אם פרקו את השידוך והסכימה מיד להתחתן עם אחר, אע"פ שזה באותו מעמד ובדקה עצמה קודם, כיון שזו תביעה חדשה יש כאן חימוד חדש וצריכה לספור ז' נקיים מחדש.

הדין כשהעיכוב היה מחמת אונס שקרה לחתן:

משאת בנימין – אם העיכוב היה מחמת איזה אונס יום או יומיים, ודאי לא התייאשה משבעת הימים הראשונים וסמכה דעתה שיבוא החתן אחר שיגמר האונס ולכן תבדוק שתהיה נקיה ושלא תבוא לידי חשש חימוד.

ט"ז – חלק על המשאת בנימין, שאם החתן התעכב מחמת אונס ושלח שליח לכלה והתנצל למה לא בא, הכלה צריכה שבעה נקיים מחדש, כי היא מסופקת בדעתה שמא מחמת הסכנה לא יבוא כלל (בניגוד לסכסוכים לעיל שסומכת שמא יתפשר תוך יום או יומיים) או שאינו חפץ בה יותר, וכשבא אח"כ ויוצא הספק מלבה ודאי יש כאן חימוד חדש וצריכה ספירה ובדיקה מחדש.

ש"ך – הכריע שאין להחמיר כ"כ בדברים אלו, כי ממילא הרבה פוסקים סוברים שא"צ ז' נקיים וגם בדיעבד מספיקה בדיקה אחת באותם הימים וכל זה מדרבנן.

חתונה שלא ידוע מתי זמנה

ט"ז – מעשה באלמנה אחת שהיה לה זמן מוגבל בתנאים, והחתן אמר לה שיכול להיות שיקדים את החתונה מהזמן שכתוב בתנאים, וכן קרה. והיא סמכה על זה וספרה ז' נקיים וטבלה ובא עליה. וכתב הט"ז, שאע"פ שנהגה שלא כהוגן כי לא ידעה בדיוק מתי החתונה וכשבא התחדש החימוד וצריכה לחזור ולמנות, מ"מ כיון שכבר עברה ועשתה מעשה, אין להפרישם זה מזה עכשיו.

סעיף ד'

גמרא – "יתר על כן אמר רבי אליעזר בן יעקב: לא ישא אדם אשה במדינה זו וילך וישא אשה במדינה אחרת, שמא יזווגו זה לזה ונמצא אח נושא אחותו. איני, והא רב כי איקלע לדרדשיר מכריז ואמר: מאן הויא ליומא (מי חפצה להינשא תוך ימים, כי הוא נשאר רק כמה ימים). ורב נחמן כי איקלע לשכנציב מכריז ואמר: מאן הויא ליומא!"

שאני רבנן דפקיע שמיהו. והאמר רבא: תבעוה להינשא ונתפייסה, צריכה לישב שבעה נקיים: רבנן שלוחיהו הוו משדרי (שבעה ימים לפני שהם מגיעים) ומודעי להו (שהם עומדים להגיע). ואיבעית אימא: לרבנן יחודי בעלמא הוא דמייחדי להו, דאמר מר: אינו דומה מי שיש לו פת בסלו, למי שאין לו פת בסלו". (יבמות לו:)

הראשונים נחלקו בבאור התרוץ השני של הגמרא "יחודי בעלמא הוא דמייחדי להו":

תוספות – אם היה רוצה היה בא עליה, וכיון שלפעמים הוא לא בא אז אין חימוד ולא רואה.

השב"א, **א"ס**, **ג"ס**, **ספר התרומה**, **ראב"ד**, **מגיד משנה**, **רמב"ם**, **ע"פ הבית יוסף**, **ר"י**, **רא"ש**, **טור** – פרשו את תרומה השני של הגמרא, שרק יחדו אותן ע"י נישואין, כלומר התחתנו איתן, אך לא התייחדו איתן אע"פ שהם ת"ח. מכאן הסיקו הראשונים, שאם עבר וכנסה תוך הזמן שהיא צריכה להיות בשבעה נקיים, דינה כמו כשפרסה נידה, שהוא ישן עם האנשים והיא בין הנשים בין אם הוא ת"ח ובין אם הוא אחר שאינו כזה. ואע"פ שיש כאן ספק אם ראתה, עדין דינה כאילו ודאי ראתה כי אם תישן עמו בבית יצרו יתקוף אותו.

הרי"ף ו**הרא"ש** השמיטו לגמרי את המסקנה של הגמרא, כי לא הכריעו בין התרוצים כמי עיקר, ולכן להלכה מחמירים שאסור להתייחד עם זאת שלא הספיקה לספור ולטבול בין ת"ח ובין עם הארץ.

המב"ם. ע"פ הראב"ד והמגיד. משנה – פרש את תרוצה השני של הגמרא, שהיו החכמים מתייחדים עמהן בבית אחד אך לא היו באים עליהן ולכן זה נחשב שיש פת בסלו. מכאן לומד הרמב"ם, שאם עבר וכנסה תוך הזמן הזה, **ת"ח יכול להתייחד עמה**, כי הוא יודע שהיא אסורה ונזהר מזה ולא יקרב אליה עד שתטבול, **ואחר לא**, אלא הוא ישן בין האנשים והיא בין הנשים.

הבית יוסף הקשה לדעת הרמב"ם, אי"כ נודיע גם לעם הארץ שהיא אסורה לו עד תספור ותטבול! **ותרץ**, שת"ח זהיר במצוות ומאמינים לו שלא יבוא עליה, משא"כ בעם הארץ. אמנם הבי"מ מפקפק בתרוץ זה, כי הרמב"ם דיבר על ידיעת האיסור ולא על זהירות ומהימנות.

לכן הסביר הבי"י, שת"ח בקי ורגיל בדברי חכמים וגזירתם ויפרוש, אבל עם הארץ כיון שהוא יודע שלא ראתה כלל, אם תאמר לו לפרוש שמא ראתה מחמת חימוד, אין דבריך נכנסים באזניו כי אינו רגיל בדברי חכמים.

עוד תרץ הבי"י, שחכמים לא נתנו דבריהם לשיעורים, וגזרו בכל אדם שאינו ת"ח בין הוא יודע ובין אם לא.

אמנם הקשה הבי"י, שהרי בכלה בפרסה נידה אין חילוק בין ת"ח לעם הארץ (לא בגמרא ולא ברמב"ם) ובשני המקרים הוא ישן בין האנשים והיא ישנה בין הנשים, אז מדוע כאן כשקדם וכנס בטרם עברו שבעת ימי הנקיים יש הבדל ביניהם, שהרי כאן כשלא ברור שראתה לא חוששים לת"ח שיעבור באיסור, כ"ש כשפרסה נדה וודאי ראתה שלא נחשוש שיעבור על איסור כרת?

לכן פרש הבית יוסף את שיטת הרמב"ם, שבתבעו להינשא לא היתר הרמב"ם לת"ח להתייחד קודם שיעברו שבעה ימים (ולא כפרוש הראב"ד והמגיד משנה) ואין הבדל בזה בין ת"ח לעם הארץ וכל מה שהתיר הרמב"ם הוא רק להינשא, **כלומר לתלמיד חכם יש התר להינשא כאשר לא עברו כל שבעת הימים ולא ספרה ולא טבלה והוא ישן בין האנשים והיא בין הנשים** כמו כלה שפרסה נידה אחר החופה, ולא נזכר בתלמוד לשון ייחוד בהתרת תלמיד חכם, אלא רק התר נישואין, **אבל ייחוד גם לו אסור**. וזה שמוותר לו להינשא, זה כי לא יבוא בשעה שהשומרים ישנים להתייחד איתה.

וכל התר הנישואין האלו הוא באשה שמהתורה מותרת, כגון כאן שספירת שבעה הנקיים היא מדרבנן, אבל באשה נדה שאסורה לו מהתורה אסור גם לשאת אותה אפילו אם הוא ת"ח.

דין חתן שפרסה בלתו נידה קודם שבא עליה

גמרא – "וכן מי שפרסה אשתו נדה, הוא ישן בין האנשים והיא ישנה בין הנשים". (כתובות ד.).

המב"ם – כתב את הגמרא, אבל אם פרסה נדה לאחר שבעל מותר להתייחד, כי כבר אין יצרו תוקפו.

הדין באלמן

תוספות (יומא יח: ד"ה יחודי) – אין לחוש בכל הנ"ל אלא בבחור שלא בעל כל ימיו, אבל באלמן שנשא אשה אין לחוש ומותר להתייחד.

הבנן ירוחם. רא"ש – הביא יש מפרשים שאין הבדל באיסור הייחוד בין אלמנה לבתולה.

המ"ה – הבחין בין אלמנה שתראה דם נידות שהוא אסור מהתורה לבתולה שתראה דם בתולים.

הדין בשני בתים

הראב"ד. רשב"א – צריך אנשים עם החתן ונשים עם הכלה כשהם בבית אחד, אבל אם החתן ישן בבית אחד והכלה בבית אחר אין שום אחד מהם צריך שומר.

דין היחוד ביום

הראב"ד – כל איסור הייחוד הוא דוקא בלילה, אבל ביום מותרים להתייחד עמה כשאר נשים.

הז"ה. רא"ש – יחוד אסור בין בלילה ובין ביום. ואין הבדל בזה בין נדה לאבל.

הדין כשהיתה טהורה בחופה ושהה כמה לילות ואח"כ פרסה נדה

תרומת הדשן – הביא דעה שמחמירה בזה ואסר להתייחד הואיל ולא בעל עדין. והביא דעה שמתירה, כי רואים שלא תקיף יצרו באשה זו לאחר החופה ולכן לא יעבור על איסור נדה כעת. **תרומת הדשן הכריע להקל בזה**, כמו שור מועד שראה שוורים שלוש פעמים ולא נגח שחזר לתמותו ולא אומרם שיחזור יצרו עליו אח"כ, וה"ה בנידון זה, שכבר לא תקיף יצרו כ"כ, הואיל ולא בא עליה כמה ימים. **אמנם כתב שהמחמיר תבוא עליו הברכה**.

הט"ז דחה את ההוכחה הזאת, כי שור מועד הוא משונה משאר שוורים, וברגע שרואים שהוא רואה שוורים ולא נוגח חזר לטבעו הרגיל, משא"כ אצלנו שכל אדם תקיף יצרו לבעול ולכן אסור לו להתייחד (ע"פ תוספות), וזה ששהה כמה זמן ולא בעל הוא משונה משאר בני אדם, ולא סומכים על זה שזה ישאר ככה כל הזמן אלא חוששים שמא כל רגע יחזור לטבעו הרגיל ויבעל באיסור. **ולכן פסק לאסור להתייחד אפילו שהה כמה ימים מעיקר הדין**.

הש"ך בנקודות הכסף דחה את דבריו של הט"ז, שסתם בני אדם הם בחזקת כשרות, וכאן כיון שאסורה לו לא יבוא להתייחד איתה. ומה שהוכיח מתוספות אינה הוכחה, כי תוספות דיבר במקום שמותר לו לבעול, כגון ארוסתו ביהודה או יבמתו שמותרת לו.

ספר התרומה – פסק להתיר בזה.

מחנה – פסק כגמרא, כרשב"א וכטור, שאם עבר וכנסה תוך שבעת הימים שצריכה לשמור נקיים, וכן חתן שפרסה אשתו נידה לאחר החופה קודם שבא עליה לא יתייחד עמה, אלא הוא ישן בין האנשים והיא ישנה בין הנשים.

ש"ך – אם כבר בא עליה לא תקיף יצרו ולכן מותר להתייחד עמה.

המ"א

1. הביא את הדעה המתירה להתייחד עמה בלא שימור אם היתה טהורה בזמן החתונה ושהה כמה ימים בלא שבא עליה אפילו אם פרסה נידה אח"כ, אבל פסק כתרומת הדשן שהמחמיר תבוא עליו ברכה להצריך שימור.
ט"ז? – פסק להחמיר בזה מעיקר הדין (ולא משום המחמיר תבוא עליו הברכה), שמא יחזור החתן לטבעו הרגיל ויבעל באיסור, וההתר הוא רק כשבעל.
- ש"ך – הכריע כמו תרומת הדשן ודחה את דחיית הט"ז כפי שבארנו לעיל, כי סתם בני אדם בחזקת כשרות. ובמקומות שנוהגים לא לבעול בשלושת הימים הראשונים, אע"פ שזה מנהג שטות שיש לבטלו, מ"מ אם נהג כך אסור לו להתייחד עם פרסה נידה לכו"ע, כי הסיבה שלא בעל תחילה זה לא מפני שהתגבר על יצרו, אלא מפני המנהג. אמנם בכו"פ כתב להיפך, שאם מתגבר על יצרו מבלי לעבור על מנהג של שטות, א"כ כ"ש שיתגבר על יצרו ולא יעבור על דברי חכמים כשהיא נידה.
2. כרבנו ירוחם שאין לחלק בזה בין בחור לאלמן או בתולה ואלמנה, כי דם בתולים חמור כמו דם נידות, וכ"פ הש"ך וכל הפוסקים.
3. הביא את דעת הרא"ש שאסורה להתייחד עמו ביום כמו בלילה ולא צריך שתי שמירות אלא או הוא בין האנשים או היא בין הנשים. ואם זה בשני בתים אינם צריכים שימור כלל. והביא את דעת הראב"ד שביום לא צריך שמירה כלל ומותרים להתייחד.
והמנהג כיום שלוקחים קטן אצל החתן וקטנה אצל הכלה (שיודעים טעם ביאה – ש"ך בשם הב"ח) ולא מתייחדים בלא זה גם ביום.
פתחי תשובה – תמה על המנהג לקחת קטן או קטנה שזה איסור גמור, אלא אם הכלה שוכבת אצלה.

הדין האם אפשר לקיים חופת נדה?

גמרא – "בעי רבין: נכנסה לחופה ולא נבעלה מהו? חיבת חופה קטנה או חיבת ביאה קונה?... כיון דסתם חופה לביאה קיימא, אורח ארעא קמ"ל דבלילה. בעי רב אשי: נכנסה לחופה ופרסה נדה מהו? את"ל חיבת חופה קונה, חופה דחזיא לביאה, אבל חופה דלא חזיא לביאה לא, או דילמא לא שנא? תיקו". (כתובות נו.)

ה"י מיגש. הרמב"ם – אינה ראויה לביאה ולכן אין חופתה חופה עד שתטהר ואין מברכים לה ברכת חתנים. ואם עבר ונשא וברך אינו חוזר ומברך. והוכחתו מהגמרא, שמכיון שנשארה הגמרא בתיקו חופת נידה אינה חופה כלל כי לא חזיא לביאה ולכן לא יורש אותה ולא מיטמא לה אם הוא כוהן. **ה"א** – חלק על זה והתיר חופת נידה וגם כתב שבכל המקומות לא חוששים ומברכים ברכת חתנים לכלה נידה אבל לא מתייחדת איתו אלא הוא ישן בין האנשים והיא בין הנשים. ודחה את הוכחתו של הרמב"ם מהגמרא, שמה שנשארה הגמרא בתיקו לגבי חופת נידה זה רק לגבי תוספת כתובה, אבל לשאר דברים קונה והחופה תופסת.

הגה"מ בשם הרמב"ם – כיום עושים חופות נידה, שמא יקדמנו אחר.

רבנו יחיאל – היה מחמיר בחופת נידה, אלא חיבת ביאה קונה, וא"כ החופה לא תופסת.

ש"ך – בשו"ע אבה"ע ס"ס סא נפסק בפשטות שהמנהג פשוט לכנס ולעשות נישואין אף בנדה.

סעיף ה'

תשובת השב"ש. מחבר – מחזיר גרושתו ג"כ צריכה להמתין שבעה נקיים קודם החופה.

ט"ז? – נראה שאם עבר וכנס תוך זמן של ז' ימים, אין צריך שמירה אח"כ, כיון שכבר היתה אשתו בפעם הראשונה ולא תוקף אותו יצרו.

דין חילונים החוזרים בתשובה וחיו חיי אישות קודם

טהרת הבית – חילונים שחיו יחד חיי אישות בלי חופה וקידושין ורוצים להתחתן כדין צריכה ז' נקיים וטבילה, כי יש חשש חימוד.

שבט הלוי – נשאר בצ"ע על זה.